

อโศกและ อามิช วิธีชีวิตทวนกระแส แก้ววิกฤติโควิด-19

ศุภัญญา มโนบาล

Sukanya Manobal

Email : sanyams50@yahoo.com

บทคัดย่อ

การพัฒนาคือการเปลี่ยนแปลงทางสภาพการณ์ของสังคม จากระดับหนึ่งไปสู่อีกระดับหนึ่งที่มีคุณค่าสูงขึ้น จุดเริ่มต้นของการพัฒนาชีวิต คือ การพัฒนากาย จิตวิญญาณ อารมณ์ของคนและ สังคม²ที่เป็นประโยชน์ต่อคนส่วนใหญ่ในระยะยาว บทความวิชาการนี้ จะนำเสนอ ประวัติความเป็นมา ความเชื่อทางศาสนาของชุมชนอโศก(Asoke)ในประเทศไทยและ ชุมชนอามิช(Amish) ในสหรัฐอเมริกา ที่อยู่กันคนละบริบท แต่ใช้ชีวิตทวนกระแสสังคมโลกทุนนิยมเหมือนกัน วิธีชีวิตตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบัน พิสูจน์ความอยู่รอด อย่างไม่หวั่นไหวกับเหตุการณ์ใดๆ ด้วยหลักประกันความมั่นคง ทางภูมิปัญญา ทำให้เกิดภูมิคุ้มกันที่แข็งแรง ยั่งยืน องค์ความรู้จากบทความนี้ จะเป็นประโยชน์ในการสร้างแนวคิดการศึกษาเปรียบเทียบ เพื่อปรับปรุงและ ปรับเปลี่ยนโครงสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตชุมชนกระแสหลักของโลก โดยเฉพาะในเรื่องสุขภาพ สังคม การศึกษา เศรษฐกิจ เทคโนโลยี และการเมือง ไม่ว่าจะเป็นช่วงการระบาดเชื้อโคโรนาไวรัส(COVID-19) หรือหลังชีวิตวิถีใหม่ก็ตาม

คำสำคัญ วิธีชีวิตทวนกระแส, ชุมชนอโศก, ชุมชนอามิช, โควิด -19, ชีวิตวิถีใหม่

Abstract: Development is a change in social circumstances from one level to another with higher value. The beginning of quality life is the development of physical, mental, emotional, and social being. It will benefit most people in the long term. This article presents the history, beliefs in religion, tradition, and lifestyle of Asoke group in Thailand and Amish group in the USA. They exist in different contexts, but they have the same idea a counter flow concept capitalist world society. Their lifestyles from the past until now have proved to survive without being shaken by any world events. They have the quarantine of intellectual security; it creates a strong and lasting immunity. The knowledge from this article will be useful to create comparisons, improve and restructure the lifestyles of the world's mainstream communities. This is especially true of their health status, society, education economy, technology, and

¹ ป๋วย อึ๊งภากรณ์. ศาสนธรรมกับการพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โกมลคีมทอง, ๒๕๓๐), หน้า ๖๑ – ๖๕.

² พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ. ทศนคติและความคิดเห็น, (กรุงเทพมหานคร : คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๓๑), หน้า ๓.

politics during or after New Normal of Coronavirus (COVID-19) pandemic.

Keywords: counter flow, Asoke, Amish, COVID-19, New Normal

บทนำ

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) มีการระบาดใหญ่ (Pandemic) ทั่วโลก (ตามประกาศขององค์การอนามัยโลก (๑๑ มี.ค. ๒๕๖๓) แม้จะมีวัคซีนถูกเงินใช้แล้วในปี ๒๕๖๔ แต่ก็ยังไม่ครอบคลุมประชากรโลก ยังต้องใช้มาตรฐานการป้องกันเพื่อความปลอดภัยด้านสุขภาพชีวิตของตนเองและผู้อื่นพร้อมทั้ง เพื่อไม่ให้กระทบและเสียหายทั่วไปต่อสังคม การศึกษา การเมือง และ เศรษฐกิจโดยรวม โดยเฉพาะสังคมทุนนิยมกระแสหลัก ที่มีทั้งความรู้ความสามารถของบุคลากร มีความก้าวหน้าและทันสมัยทางเทคโนโลยีที่สุดในโลกแต่มีผู้ติดเชื้อและเสียชีวิตมากที่สุดในโลก มากกว่าทหารที่เสียชีวิตเมื่อสงครามโลกครั้งที่ ๒ (มากกว่า ๕ แสนคน) ในขณะที่ประเทศที่มีเทคโนโลยีเจริญน้อยกว่า กลับควบคุมโควิดได้ดีกว่า วัคซีนเป็นความหวังแม้จะมีราคาแพงและเป็นภาระหนักของทุกประเทศ แต่ยังคงผลิตให้ทันใช้ตามเป้าหมายเพื่อให้หลุดพ้นวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) กลับมาสู่ภาวะวิถีชีวิตปกติ(Normal)อีกครั้ง แต่ทิศทางในอนาคตยากต่อการคาดเดาว่าจะมีโรคติดต่ออื่นมาแทนหรือแม้แต่โควิด-19 ปัจจุบันอาจจะกลายพันธุ์ใหม่ก็เป็นได้ แล้วก็จะกลับมาสู่วงจรวิถีชีวิตใหม่อีกครั้ง ด้วยการเร่งผลิตวัคซีนใหม่อีกต่อไปเรื่อยๆ

พระพุทธเจ้าตรัส อายัสมัน ถ้อมมัน ทุกเลี้ยววินาที ไม่เที่ยง ต้องพร้อมรับ พร้อมปรับ พร้อมเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา³และ หลักที่ว่า การดำเนินชีวิตที่ไม่เข้าใกล้ที่สุด ๒ อย่าง คือ ไม่หย่อนเกินไป(กามสุขัลลิกานุโยค) ไม่ทรนเกิน(อัตถกิลมณานุโยค)⁴ เช่น ในเรื่องสุขภาพ อาหารที่ไม่สมดุลร้อนเย็นทำให้เจ็บป่วยได้ หากมนุษย์เข้าใจในหลักของศาสนาใช้ปัญญาจากธรรมะ จะเห็นว่าจากเหตุการณ์โควิด-19 เป็นสัญญาณเตือนให้มนุษย์หันมาทบทวนชีวิตที่สุดโต่งเกินไปไม่ว่าด้านใด กลับสู่กระแสแห่งความสมดุล จากตัวอย่างสองชุมชนคนละขั้วโลกคือ วิถีชีวิตของชาวอามิชในสหรัฐอเมริกาที่ทวนกระแสสังคมทุนนิยมมานานกว่า ๓๐๐ ปี และ ชุมชนอโศกที่นำทฤษฎีพระพุทธเจ้าที่มีมานานกว่า ๒๕๖๓ ปี มาปฏิบัติจนเกิดเป็นชุมชนคนจนสังคมบุญนิยมทวนกระแสทุนนิยม แม้จะเพิ่งเริ่มได้ ๕๐ ปี ที่ประเทศไทยก็ตาม

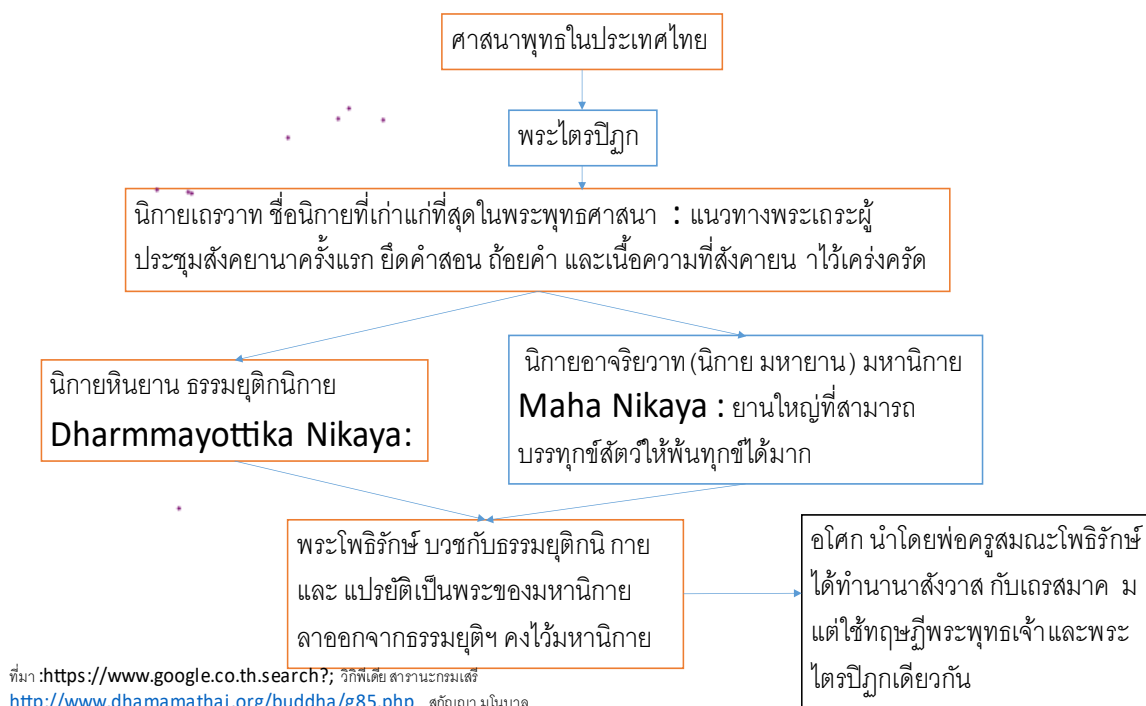
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษาครั้งนี้ จะให้เห็นความแตกต่างและความเหมือนในประวัติความเป็นมาตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบัน รวมทั้งทิศทางของวิถีชีวิตสองชุมชน ด้านศาสนา เชื่อชาติ วัฒนธรรม มีทั้งปฏิเสธและ

³ ใจเพชร กล้าจน บททบทวนธรรมเพื่อความผาสุกของจิตวิญญาณ

⁴ รายละเอียดใน พระไตรปิฎกเล่ม ๑๔ “พระสุตตันตปิฎก” เล่ม ๖ (ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย) ข้อ ๖๕๖ หน้า ๓๙๒

ไม่ปฏิเสธเทคโนโลยี เชื่อในใจเป็นประธานของสิ่งทั้งปวง⁵ เชื่อในการปฏิบัติความดีสำคัญกว่าความรู้ เพราะปัญหาที่รู้แจ้ง รู้จริง แล้วยอมรับความจริงในความเป็นจริง จะเป็นแรงกระตุ้นให้ปรับเปลี่ยน ทั้งด้านการเมือง สังคม เศรษฐกิจ และ การศึกษา ให้สมดุล เรียบง่าย พอเพียง ไม่ผลาญชีวิต และทรัพยากรโลกเกินความจำเป็น จะเป็นทิศทางเสริมพลังใจกายให้ก้าวข้ามวิกฤติ โควิด- 19 นี้ไปได้อย่างยั่งยืน มั่นคง แข็งแรง ฝ่าสุกถ้วนทุกคน

ปฐมบทว่าด้วยศาสนากระแสหลักที่กล่าวหาว่าชาวอโศกและ ชาวอามิช เป็นหัวรุนแรง

ศาสนาพุทธในประเทศไทย คนไทยนับถือนิกายเถรวาท ร้อยละ ๕๔

ความหมายคำว่า วิถีชีวิตทวนกระแส(Against the stream) คือไม่ทำตามแนวโน้มของคนส่วนใหญ่⁶ พระพุทธเจ้าตั้งพระพุทธศาสนาขึ้นทวนกระแสสังคม ดังนั้นการปฏิบัติธรรมของชาวพุทธที่มีความตั้งใจดีในการดำเนินชีวิตให้ถูกต้องซึ่งเป็นการยาก เรียกว่า “ทวนกระแส” เพราะทวนกระแสในใจตนที่จะไม่ให้หลง โลก โกรธ จนเป็นปกติในชีวิตประจำวัน⁷ เช่น วิถีชีวิตชาวอโศกในประเทศไทย และ ชาวอามิชในสหรัฐอเมริกาแม้ว่าคนภายนอกจะมองว่าเป็นคนจนที่ลำบากและน่าสงสารแต่เขาก็อังมีความมั่นคง ชัดเจนในตน อยู่บนฐานของความสุข ความเป็นอิสระภาพ จากสังคมกระแสหลักที่ยังหลงโลกธรรม แก่งแย่ง ลาภ ยศ สรรเสริญ สุข กันอยู่

⁵ รายละเอียดใน พระไตรปิฎก เล่มที่ ๒๕ ภาษบาลี อักษรไทย พระสุตตันตปิฎก เล่มที่ ๑๗

⁶ Longdo Dict. จาก web.

⁷ รวมธรรมะของสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตฺโต), **ข้อคิดชีวิตทวนกระแส**, จาก web.

ประวัติสมเด็จพระโพธิรักษ์ผู้นำทางจิตวิญญาณชาวอโศก

สมเด็จพระโพธิรักษ์ มีชื่อเดิมว่า มงคล รักพงษ์ เกิดวันที่ ๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๗ ที่จังหวัดศรีสะเกษ

ในวัยเด็กอาศัยอยู่กับมารดาที่จังหวัดอุบลราชธานี ภายหลังได้เข้ามาศึกษาชั้นมัธยมที่กรุงเทพฯ เมื่อเรียนจบมัธยมปลายก็ได้เข้าศึกษาต่อที่โรงเรียนเพาะช่าง แผนกจิตรศิลป์ และได้เปลี่ยนชื่อ เป็น รัก รักพงษ์

ภาพที่ ๑ พ่อครูสมณะโพธิรักษ์ (เครดิตภาพ ในน้ำคำ มานจน)

ขณะที่กำลังเรียนอยู่ได้เข้าทำงานที่ บริษัท ไทยโทรทัศน์ จำกัด เป็นผู้จัดรายการเกี่ยวกับเด็ก, การศึกษา และวิชาการ นอกจากนี้ยังทำงานเป็นนักแต่งเพลง เด็กส่งหนังสือพิมพ์และ ครูพิเศษ สอนศิลปะตามโรงเรียนอีกด้วย

ต่อมาได้หันมาศึกษา พุทธศาสนาและได้อุปสมบทในคณะธรรมยุติกนิกาย ณ วัดอโศการาม เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๓ ได้รับฉายาว่า โพธิรักขิตो มีพระราชวรคุณ (ดำรง คุณวุฑฺโฒ) เป็นพระอุปัชฌาย์

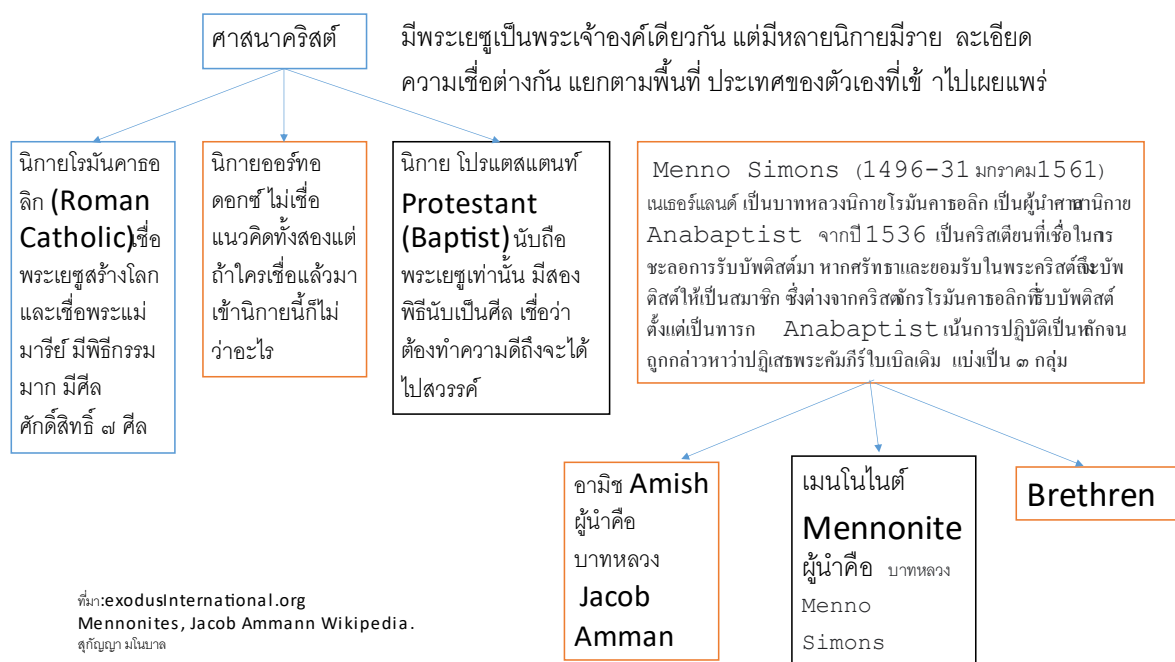
๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๖ พระโพธิรักษ์ได้เข้ารับการแปรญัตติฯ เป็นพระของคณะมหานิกายอีกคณะหนึ่ง โดยมีได้สืงจากคณะธรรมยุต ที่วัดหนองกระทุ่ม จ.นครปฐม โดยมีพระครูสถิตวุฒิกุล เป็นอุปัชฌาย์ เนื่องจากมีพระคณะมหานิกายเข้าร่วมศึกษา และปฏิบัติตามพระโพธิรักษ์ แต่พระราชวรคุณ ซึ่งเป็นอุปัชฌาย์ ไม่ต้องการให้พระฝ่ายมหานิกายเข้ามาศึกษาด้วย ๒๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๖ พระโพธิรักษ์ได้คืนใบสุทธิให้ฝ่ายธรรมยุต ถือไว้แต่ใบสุทธิ ฝ่ายมหานิกาย อย่างเดียว^๘

เหตุใดอโศก ถึงได้แยกตัวออกจากเถรสมาคม? ๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๘ พระโพธิรักษ์และคณะ ได้ประกาศลาออกจากรวมเถรสมาคม นานาสังวาส (การที่พระสงฆ์มีศีล และทักขิไม่เสมอกัน ทำอุโบสถหรือสังฆกรรมร่วมกันไม่ได้) และได้รับความคุ้มครอง ตามมาตรา ๑๕ ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย เนื่องจากถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่านอกกรีต หรือแยกนิกาย ได้รับการพิพากษาเป็น ผู้แพ้ ว่าแต่งกายเลียนแบบพระ จึงเรียกตนเอง ว่าสมณะ แทนคำว่า พระ นุ่งห่มด้วยผ้าข้อมสีกรัก ฉ้นอาหารมังสวิรัต วันละ ๑ มื้อ, ไม่ใช้เงินทอง, ไม่มีการเรียไร, ไม่รคน้ำมันต์-พรมน้ำมันต์, ไม่ใช้การบูชา ด้วยรูปเทียน และไม่มีไสยศาสตร์^๙, ไม่นั่งหลับตาทำสมาธิ

^๘ วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี

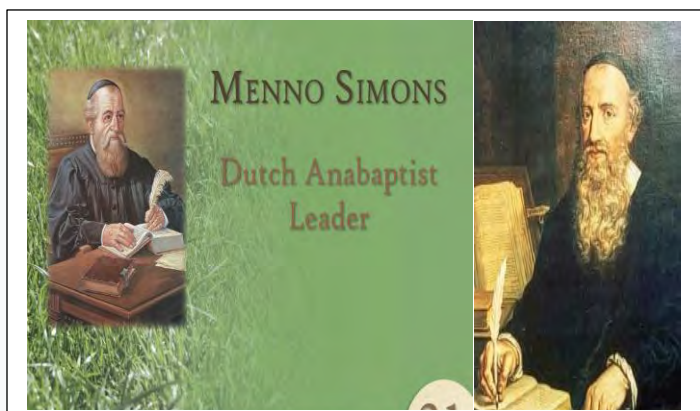
^๙ Dic.longdo.com>search>= นานาสังวาส- พระไตรปิฎกเล่มที่ ๕ พระวินัยปิฎกเล่มที่ ๕ มหาวรรค ภาค ๒ ข้อ ๒๔๐

ต้องการรักษาวิถีสมัยพุทธกาล พิสูจน์ตามพระไตรปิฎก พร้อมด้วยศีล สมาธิ และ ปัญญา ไม่ได้ปฏิบัตินอกกริยา หรือแยกนิกายแต่อย่างใด สมณะโพธิรักษ์ ปัจจุบันอายุ ๘๖ พรรษา เป็นพระอริยะ ชาวโศกเรียกท่านว่า “พ่อครู” เป็นผู้มีความอ่อนน้อมถ่อมตนเป็นคนรับใช้ คือ ให้แบบไม่รับค่าตอบแทน สอนโลกุตรธรรมให้คนเป็นสาวกของพระพุทธเจ้าเพื่อไปช่วยคนต่อไปไม่ใช่แค่ภาษา แต่เน้นปฏิบัติศีลเคร่งครัด สร้างชุมชนเป็นคนทวนกระแสแต่อยู่กับสังคม แม้เป็นได้ยาก แต่เป็นได้จริงคือเป็นคนวรรณะ ๕ เลี้ยงง่าย บำรุงง่าย สันโดษ ใจพอ กล้าจน อดทน ขยัน ฯลฯ เป้าหมายคือนิพพาน สุธัญญาคือดับกิเลสได้เที่ยง ไม่เอาเปรียบใครมีแต่อนุเคราะห์โลก ทำกุศลทำความประเสริฐให้แก่ตน สมณะโพธิรักษ์ กล่าว.

ประวัติความเป็นมาของ Menno Simons ผู้นำคริสต์นิกาย Anabaptist

Menno Simons เกิดที่เนเธอร์แลนด์ เป็นบาทหลวงนิกายโรมันคาทอลิกจนถึงปี ๑๕๓๖ ได้เป็นผู้นำศาสนา Anabaptist ร่วมสมัยของนักปฏิรูปโปรเตสแตนต์ สาวกของเขากลายเป็นที่รู้จักในชื่อ Mennonites แบ่งออกเป็น ๓ กลุ่ม คือ

ภาพที่ ๒ Menno Simons (๑๔๙๖ - ๓๑ มกราคม ๑๕๖๑ จาก web .

Amish, Mennonites และ Brethren Mennonites เป็นนิกายโปรเตสแตนต์ที่รู้จักในเรื่องการใช้ชีวิตที่เรียบง่ายใช้ชื่อของพวกเขาจาก Menno Simons¹⁰

ใครคือผู้ก่อกำเนิดชาวอามิชและประวัติความเป็นมา (Amish History)

เหตุใดชาวอามิชถึงแยกตัวจาก Mennonite? อามิช (Amish) เป็นสาขาหนึ่งของศาสนาคริสต์ แต่แยกตัวออกมาจากกระแสหลักของศาสนาคริสต์นิกายคาทอลิก และ โปรเตสแตนต์ มีถิ่นกำเนิดในยุโรป มีรากฐานมาจากชุมชน Mennonite โดย Jacob Amman หัวหน้าบาทหลวงได้แยกตัวออกมาในปี ๑๖๙๓

ภาพที่ ๓ Jacob Amman (12 February 1644 – between 1712 and 1730) (ภาพจากweb.)

เพราะกังวลว่าเมนโนไนต์จะกลายเป็นสังคมกระแสหลัก ซึ่งในหลักคำสอนทางศาสนา อามิชต่างจากเมนโนไนต์เล็กน้อย และแยกกันปฏิบัติอยู่แล้ว มีการเฉลิมฉลองศีลมหาสนิทสองครั้งในแต่ละปี และ ทั้งสองกลุ่มฝึกการบริการบุคคลที่รับบัพติศมาเข้าเป็นสมาชิกอย่างเป็นทางการได้ตอนอายุ ๑๗ ปีถึง ๒๐ ปี สาวกของ Jacob Amman เรียกตัวเองว่า อามิช (Amish) ถูกตัดสินจากรัฐบาลท้องถิ่นว่าปฏิเสธและละเมิดพระคัมภีร์ที่ตีความว่าความศรัทธาใน ศาสนาและการปฏิบัติในวิถีชีวิตต้องพึ่งพากันอย่างแยกจากกันไม่ได้ ทำให้เกิดความขัดแย้งเรื้อรัง ถูกข่มเหง และ เช่นมาอย่างทารุณเป็นจำนวนมากจากคริสตจักรของรัฐทั้ง Magisterial Protestant และ Roman Catholic ด้วยความรักสงบจึงได้อพยพหลบหนีจากSwitzerland ไปบนเขาและตอนใต้ของเยอรมันจึงเกิดเป็นวัฒนธรรมประเพณีของชาวนาทำเกษตรกรรม(Tradition of farm) จนในปี ๑๗๓๐ อามิชกลุ่มแรกได้อพยพถึง เพนซิลเวเนีย สหรัฐอเมริกา

Amman เป็นคนอ่อนน้อมถ่อมตน รักสันติ มีระเบียบวินัย ศรัทธาเชื่อมั่นโดยอาศัยคำสั่งพระเยซูที่ว่าให้รักศัตรู และปฏิเสธความรุนแรงทุกรูปแบบ มีจริยธรรม ความพอประมาณและความบริสุทธิ์เป็นคุณธรรมที่สำคัญ ให้ความสำคัญกับชุมชน สมาชิกจึงถูกคาดหวังให้เชื่อสิ่งเดียวกัน และปฏิบัติตามจรรยาบรรณเดียวกัน เรียกว่า Ordnung วัตถุประสงค์ คือ ช่วยให้ชุมชน อัครสาวกของพระเจ้าปฏิบัติตามคำสอนและดำเนินชีวิตอย่างพระเจ้า Amman เขียนหนังสือไว้ ใครก็ตามที่ยอมรับ “ศรัทธาแห่งการช่วยให้รอดอย่างแท้จริง” จะ

¹⁰ Mennonites Wikipedia

ได้รับ บัพติศมาตามความเชื่อนั้น แต่จะต้องเสียสละ คือแยกตัวออกจากสังคมโลก อามิชไม่พยายามดึงดูดผู้เชื่อใหม่ แม้ว่าจะเป็นไปได้ที่คนนอกจะเข้าร่วมชุมชนอามิชได้ แต่ก็เป็นเรื่องยาก¹¹

ตารางที่ ๑ เปรียบเทียบระหว่างอโศกและ อามิช

ความเหมือนและต่าง	อโศก (Asoke)	อามิช (Amish)
ศาสนา	พุทธ (อเทวนิยม) ศึกษาความพ้นทุกข์ เป้าหมายคือนิพพาน ดับความเกิดของกิเลส บาป ชั่วในตัว	คริสต์ (เทวนิยม) นับถือพระเจ้า เชื่อการทำความดีทำให้สุข ได้ไปเกิดกับพระเจ้าบนสวรรค์ เป็นนิรันดร์
ผู้นำ ถูกกล่าวหาจากศาสนา (นิกาย) กระแสหลักว่า นอกจิต หัวรุนแรง ปฏิเสธพระคัมภีร์ไบเบิล หรือแอกนิกาย	พ่อครูสมณะโพธิรักษ์ ลาออกจากเถระสมาคม เป็นนานาสังวาส เรียกตนเองว่า สมณะ ตั้งชื่อชุมชนชาวอโศก แปลว่า คนไม่ทุกข์	บาทหลวง Jacob Amman เป็น อนุบัพติศต แยกตัวออกจากเมนโนไนต์ เป็นชื่อ อามิช (Amish)
กำเนิด	ชาวอโศกเกิดที่ประเทศไทย ขยายไปทั่วทุกภาค ชุมชนแรก คือ ปฐมอโศก ก่อตั้งมาแล้ว ๔๗ ปี	สวิสเซอร์แลนด์ ยุโรป ถูกข่มเหง เช่นฆ่า จึงอพยพหลบหนีมาอยู่สหรัฐอเมริกาครั้งแรกปี ๑๗๓๐
สังคม	บุญนิยม มีเอกลักษณ์ เรียบง่าย พอเพียง ทวนกระแสสังคมทุนนิยม แต่ไม่หนีสังคม	มีเอกลักษณ์ เรียบง่าย พอเพียง ทวนกระแสสังคมทุนนิยม มีชุมชนของตนเอง แยกจากสังคม
แนวคิด	รักสงบ หลีกเลียงความรุนแรงทุกรูปแบบ ยึดการปฏิบัติที่ถูกตรงตามพระไตรปิฎก จนเกิดมรรคผล คนจะเข้าร่วมต้องถือศีลห้าเป็นอย่างน้อย กินมังสวิรัต ละอบายมุข ซึ่งแม้จะเป็นได้ยาก แต่เป็นไปได้จริง ตามพระธรรมวินัย	รักสงบ หลีกเลียงความรุนแรงทุกรูปแบบ เคร่งครัดปฏิบัติตามพระคัมภีร์ไบเบิล ประเพณี บางอย่างไม่มีในพระคัมภีร์จะยกเลิก ใครที่ศรัทธาก็จะบัพติศตให้ แต่ต้องสละแยกตัวออกจากสังคมโลก ภายนอก ใครจะเข้าเป็นอามิชเป็นได้ แต่ยาก

¹¹ Jacob Amman Wikipedia

วิถีชีวิตของชาวโศก บุญญาวุธ อุดมการณ์ ประเพณี วัฒนธรรม และการแต่งกาย

ครอบครัวยุคชาวโศก เป็นสังคมไทยพุทธชุมชนเดียวทางศาสนาตามหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า และหลักเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงรัชกาลที่ ๙ จะรู้จักกันทั่วไปในชื่อของ”สำนักสันติอโศก”(Heikkila-Horn, 1997. 2002) ในชุมชนหรือพุทธสถานมีบ้าน วัด โรงเรียนซึ่งเรียกว่า บวร

อุดมการณ์ของบุญนิยมหรือชาวโศก ชุมชนคนจนแบบอาริยะ มี ๕ ประการ คือ ๑)เป็นคนทวนกระแส ๒) เป็นไปได้ยาก ๓) เป็นไปได้ ๔) เป็นได้จริง ๕) เป็นประโยชน์¹²

๑) **เป็นคนทวนกระแส** (ปฏิโตตัง) พระพุทธเจ้าตรัส คือ คนแบบบุญนิยม สังคมอาริยะ สังคมเจริญ โครตภูมิ บุคคล เป็นคนทวนกระแสโลกโลภียะ คือ ไม่แข่งการมีลาภ ยศ สรรเสริญ แล้วละความเห็นแก่ตัว จุดหมายปลายทางคือ “นิพพาน” แต่โดยพหุตัตถ์ยังอยู่ในสังคมได้โดยไม่ได้แบ่งแยกเพราะมีภูมิคุ้มกัน คือมีรูปธรรม ภูมิประเทศ สิ่งแวดล้อม และ นามธรรม เป็นคนที่มักน้อยสันโดษ เสียสละ เป็นคนจน คือคนวรรณะ ๕ ปฏิบัติธรรมแบบลัทธิเต๋า เจริญสติตลอดเวลากิจกรรมการทำงานจนเป็นปกติ ในชีวิตประจำวัน

๒) **เป็นไปได้ยาก** ไม่ง่าย เพราะ ธรรมชาติของพระพุทธเจ้า นั้น ลึกซึ้ง เห็นตามและรู้ตามได้ยาก สงบ ประณีต คาคะเนเตาไม่ได้ ละเอียดและรู้ได้เฉพาะบัณฑิต¹³ เท่านั้น และจะต้องมีการฟังธรรม ทบทวนธรรม จากผู้ปฏิบัติ ติปฏิบัติชอบที่มีเบื้องต้น ท่ามกลาง บั้นปลาย และต้องมีสัมมาทิฐิที่ถูกตรงตามพระพุทธเจ้า

๓) **เป็นไปได้** มีผู้ที่ปฏิบัติได้ ตั้งแต่ ระดับโสดาบัน สกิทาคามี อนาคามี อรหันต์ โดยเริ่มมีฐานะปฏิบัติตั้งแต่ อาคันตุกะ อารามิกกา ปะ กรัก นาค ลิกขมาตุ สามเณร สมณะ ที่พ่อครูสมณะโพธิรักษ์เป็นผู้บวชให้¹⁴ มีศีลวินัย เข้มงวด แต่ไม่กดดัน ไม่บังคับ ไม่ครอบงำ หากปฏิบัติตามกฎระเบียบของชุมชนไม่ได้ ไม่สมควรให้อยู่ ก็สามารถ ลาออกได้ตลอดเวลา

๔) **เป็นได้จริง** ทำได้จริง ไม่ใช่สร้างภาพ มีความสุขแท้จริง ใครเลียนแบบไม่ได้ มีชุมชนคนยากจนทุกภาคทั่วประเทศ มากกว่า ๓๐ แห่ง ที่เห็นชัด ได้แก่ ราชธานีอโศก ศิระอโศก ปฐมอโศก สันติอโศก ขอนแก่น อุดรธานี ร้อยเอ็ด สุรินทร์ บุรีรัมย์ เชียงใหม่ ชุมพร นครศรีธรรมราช ตรัง ฯลฯ การมีมิตรดีสหายดี เป็นทั้งหมดทั้งสิ้นของ พรหมจรรย์ หรือของศาสนา เป็นชุมชนสาธารณโภคี สาราณียธรรม ๖(หลักการอยู่ร่วมกัน) คือ เมตตา อกาสกรรม วชิกรรม มโนกรรม แบ่งปันลาภแก่กัน และแต่ละคนมีศีล มีทิฐิ เสมอสมาน¹⁵ (ไม่ได้เสมอเท่ากันหมด) มีพุทธ พจน์ ๗ ระลึกถึงกัน รักกัน เคารพกัน เกื้อกูลช่วยเหลือกัน ไม่วิวาทกัน พร้อมเพรียงกัน น้ำหนึ่งใจเดียวกัน¹⁶

¹² พ่อครูสมณะโพธิรักษ์ ธรรมะก่อนฉัน ๒๑ สิงหาคม ๒๕๔๐

¹³ รายละเอียดในพระไตรปิฎก เล่ม ๙ “พรหมชาลสูตร” ข้อ ๒๖

¹⁴ Marja-Leena Heikkila-Horn, (1997), **Buddhism with open eyes Belief and Practice Santi Asoke**, Bangkok: Pah Apai co.,Ltd, p.66-68.

¹⁵ รายละเอียดในพระไตรปิฎก เล่ม ๒๒ “สาราณียสูตร” ข้อ ๒๔๒

¹⁶ รายละเอียดในพระไตรปิฎก เล่ม ๒๒ “สาราณียสูตร” ข้อ ๒๔๓

๕) เป็นประโยชน์คุณค่าต่อทุกคนต่อโลก นำคำสอนของพระพุทธเจ้าและในหลวงรัชกาลที่ ๙ เศรษฐกิจพอเพียง คือการพึ่งตน แล้วช่วยคน ประโยชน์ตนคือ ลดละกิเลสในตน เป็นพหุชนหิตายะ พหุชนสุขายะ โลกานุกัมปายะ เพื่อประโยชน์สุขของมวลมหาชนเป็นอันมาก เป็นผู้รับใช้โลก ช่วยโลก อโศกเพื่อมวลมนุษยชาติ

อุดมการณ์สูงสุดของชาวอโศก มี ๗ ศ. ๑) ศ.สุขที่กิเลสลดลง ๒) ศ. สูง ได้รับการยอมรับคุณค่าความดีงามที่จริงจากผู้อื่น ๓) ศ. สร้างสรร สร้างอย่างเลือกเฟ้นด้วยความมีปัญญา ๔) ศ. เสียสละ พยายามเสียสละให้มากเสมอ เพราะเห็นเป็นคุณค่าของชีวิต แม้ที่สุดเสียเปรียบก็จำยอมเมื่อถึงคราว ๕) ศ. สมบัติ เป็นโลกุตระสมบัติ หรือ อาริยสมบัติ ๖) ศ. สูญ สูญสิ้นกิเลส ตัณหา อุปาทาน ๗) ศ. สัมบูรณ์ มีทุกอย่างครบทั้ง ๖ ศ. หรือ สรุปว่า ๑) อิศเรศรีภาพ ๒) ภราดรภาพ ๓) สงบ ๔) สมรรถภาพ ๕) บุรณภาพ ๖) สุขภาพ และ ๗) สุนทรียภาพ

ภาพที่ ๔ วิถีชีวิตชาวอโศก บ้าน วัด โรงเรียน การแต่งกาย ภาพจากบุญนิยมทีวี, ใจกลั่น นาวาบุญนิยม, สมณะบินก้าว ชาวหินฟ้า, และ สุกัญญา มโนบาล

พ่อครูสมณะโพธิรักษ์ ได้กำหนดบุญญาวุชชาวอโศกไว้ ๗ อย่าง ดังนี้ ๑) อาหารมังสวิริติ ๒) ตลาดอาริยะ ๓) กสิกรรมไร้สารพิษ ๔) สุขภาพบุญนิยม ๕) การศึกษาบุญนิยม ๖) การสื่อสารบุญนิยม และ ๗) การเมืองบุญนิยม (กลุ่มสุดฝั่งฝัน. ๒๕๕๖ : ๙) แนวคิดบุญนิยม เปรียบดัง บุรุษผู้มากน้ำใจ ดุจสายน้ำยิ่งใหญ่จุขุนเขา และยืนยงอยู่ตลอดกาล เพื่อกอบกู้มวลมนุษยชาติ

๑) **กสิกรรมไร้สารพิษ** เน้นการปลูกข้าว พืชผัก ผลไม้ปลอดสารพิษในพื้นที่มากกว่า ๑๐๐๐ ไร่ เพื่อบริโภคเอง ในชุมชนและ จำหน่ายในราคาถูก แจกฟรีที่ศาลาปันสุข ชุมชนไม่ได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาลในช่วงระบอบของ โควิด -19 เพราะเสียสละให้คนที่ลำบากกว่า เน้นกสิกรรมผลิตอาหารป้องกันวิกฤตของชาวโลก

๒) **ปุ๋ยสะอาด ขยะวิทยา** มีการนำขยะมาทำปุ๋ย มีโรงปุ๋ยอินทรีย์ จำนวน ๔ โรงเช่นที่ ราชธานีโคกผลิตและขายให้กสิกรในราคาถูก

๓) **สุขภาพบุญนิยม** มีการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมหลัก ๘ อ. ของพ่อครูสมณะโพธิรักษ์ กำเนิดขึ้นตั้งแต่ปี ๒๕๔๖ มีแนวปฏิบัติของแพทย์วิถีธรรม(ยา ๙ เม็ด โดย ดร.ใจเพชร กล้าจน) แพทย์แผนไทย และการประเมินสุขภาพแบบองค์รวมโดยการอ่านม่านตาบารนาการกับหลักอริยสัจ ๔ เรียนเพื่อเป็นหมอดูแลตัวเอง และเป็นจิตอาสาพึ่งตนแล้วไปช่วยคนทุกชุมชน โดยไม่มีค่าใช้จ่าย ไม่ซื้อประกันสุขภาพ มีโรงพยาบาลขนาดเล็ก ๒ แห่ง ที่ปทุมโคก และที่ ศีระะอโคก ดูแลจนถึงวาระสุดท้าย งานเผาศพเป็นงานเรียบง่าย ตายเข้า เผาบาย มีสมณะทำพิธีเทศน์ก่อนเผา

๔) **เศรษฐกิจบุญนิยม** ใช้หลักเศรษฐศาสตร์เชิงพุทธ ขาดทุนคือกำไรของเราตามทฤษฎีของในหลวงรัชกาลที่ ๙ หรือ เศรษฐศาสตร์บุญนิยม หลักแรงงานฟรี ไม่มีเงินเดือน จัดตลาดอาริยะจำหน่ายสินค้าปัจจัย ๔ อุดมการณ์บุญนิยม คือ ๑)ขายถูกกว่าท้องตลาด ๒) ขายเท่าทุน ๓)ขายต่ำกว่าทุน และ ๔)แจกฟรี ¹⁷กลุ่มบริษัทของชาวอโคก มีบริษัทฟ้าอภัย บริษัทพลังบุญ บริษัทแด่ชีวิต บริษัทขอบคุณ บริษัทถอยหลังเข้าครรถ จักัด และ บริษัทปัจจัยชีวิต มีโรงสีข้าว ๒ แห่ง มีร้านอาหารมังสวิวัติ ๖ แห่ง

๕) **การศึกษาบุญนิยม** มีการศึกษาเป็นของตนเอง มีคำขวัญว่า ศิลเด่น เป็นงาน ชาญวิชา มีโรงเรียน ๖ แห่ง ได้แก่ สัมมาสิกขาปทุมโคก, สันติอโคก ศีระะอโคก, สี่มาโคก, และ สัมมาสิกขาราชธานีโคก ตั้งแต่ระดับประถม จนถึง มัธยมศึกษาปีที่ ๖ จบแล้วจะเรียนต่อสายอาชีพที่วิทยาลัยอาชีวะของชุมชน หรือ จะไปต่อมหาวิทยาลัยนอกชุมชนได้ไม่จำกัด ครูต้องเป็นผู้ปฏิบัติธรรมอย่างน้อยต้องมีศีลห้า กินมังสวิวัติ ทำงานฟรี ไม่มีเงินเดือน ประกอบด้วย ๓ องค์กัดังนี้ ๑) ศิลเด่น สมณะ เป็นผู้สอนศีลธรรม และตรวจสอบศีลนักเรียนทุกวัน เพราะสมณะคือครูผู้มีคุณสมควรในตนก่อนค่อยสอน ๒) เป็นงาน ผู้ปกครองในชุมชนมีหลากหลายอาชีพ สามารถเป็นปฏิบัติกร วิทยากร เป็นแหล่งฝึกปฏิบัติงานของนักเรียนได้ ไม่ว่าจะเป็น เกษตรกรรม งานช่าง งานฝีมือ ต่างๆ รวมทั้งด้านการสาธารณสุข ๓) ครูจริงๆ เป็นผู้มีความรู้รับรองทางการศึกษาตามที่กระทรวงกำหนด เป็นผู้สอนให้นักเรียนมีความเป็นผู้ “ชาญวิชา”ในวิชาชีพนั้นๆ

¹⁷ Sunai Setboonsarng, (1997), **The New Paradigm of Development and Poverty Reduction based on the Sufficiency Economy Philosophy**, Bangkok: Pah Apai co.,Ltd, p.84-88, 113 - 115.

๖) **สื่อสารบุญนิยม** ชาวอโคกไม่ปฏิเสธเทคโนโลยีสมัยใหม่ แต่จะเลือกประโยชน์ของเทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารเผยแผ่ธรรมะ สืบสานพระศาสนา ทางบุญนิยมทีวี ทั้งออนไลน์ โดยเฉพาะช่วงของโควิด-19 ทำให้ชาวอโคกและผู้ที่สนใจธรรมะทั้งในและต่างประเทศ ทั่วโลกได้พบกัน

๗) **การเมืองบุญนิยม** เมืองไทยมีพุทธศาสนาเป็นแกนประชาธิปไตย มีอายุ ๓๐๖ ปีแล้ว ประโยชน์ คุณค่าเพื่อมวลประชาชน เป็นสุดยอดของประชาธิปไตยของพุทธที่ดีที่สุดในโลก¹⁸ อุดมการณ์การเมืองต้องมีคุณธรรมเป็นเรื่องของการเสียสละ เป็นธรรมาธิปไตย สังคมสงบสุขได้ นำพาประเทศอยู่รอดสุขได้ด้วย การสนับสนุนคนดีมีคุณธรรมไปบริหารประเทศ

วิถีชีวิตชุมชนชาวอามิช (Amish Lifestyle)

แนวคิด ความเชื่อศาสนาวัฒนธรรม ชาวอามิชเชื่อในพระเจ้า ศรัทธายึดมั่นการทำความตามบัญญัติในพระคัมภีร์เคร่งครัดในคำสอนปฏิบัติเพื่อควบคุมความประพฤติ เชื่อว่าความศรัทธาทางศาสนาและวิถีชีวิตของชุมชนต้องพึ่งพากันและแยกจากกันไม่ได้ ในปี ๑๖๙๓ นำโดย บาทหลวง **Jacob Amman** ที่บรรดาผู้ติดตามเรียกว่า อามิช **ประชากรอามิช** อพยพมาอยู่สหรัฐอเมริกาครั้งแรกในปี ๑๗๓๐ ในช่วงครึ่งหลังของศตวรรษที่ ๑๙ แบ่งออกเป็นชาวอามิชสมัยก่อน (**Old order**) และ ชาวอามิชเมนโนไนต์ (**New order**) ทุก ๒๐ ปี จะมีประชากรเพิ่มขึ้นเป็นสองเท่า ปัจจุบันมีประมาณ ๒๔๐,๐๐๐ คน (มีเข้ามีลาออก) มี ๒๐๐ กว่าชุมชน ทั้งในสหรัฐอเมริกาและแคนาดาที่สหรัฐอเมริกา มี ๒๕ เมืองที่ใหญ่ที่สุดตั้งอยู่ที่เพนซิลเวเนีย (๖๐,๐๐๐คน) รัฐอื่นๆ เช่น Indiana, Iowa, Illinois, Kansas, Wisconsin, Main, Missouri, and Minnesota¹⁹

คริสตจักร ปกครองตนเอง มีสมาชิกรับบัพติศมาประมาณ ๗๕ คนต่อเขต มีอธิการนักเทศน์สองถึงสี่คนและผู้อาวุโสหากเขตมีขนาดใหญ่ขึ้นมากก็จะถูกแบ่ง จัดศีลมหาสนิทปีละ สองครั้ง บูชาในบ้านเพื่อคนกลุ่มใหญ่ได้พบปะกัน ผลัดกันเป็นเจ้าภาพนมัสการ

ลักษณะสังคม เป็นสังคมพึ่งตน ทวนกระแสสังคมโลกทุนนิยม ปฏิเสธประกันสังคม และ หรือ รัฐสวัสดิการ สังคมจากรัฐบาล อาศัยในชุมชนชนบทเล็กๆ มีความสัมพันธ์ในครอบครัวและสังคมที่แน่นแฟ้น เป็นชุมชนที่พึ่งพาช่วยเหลือซึ่งกันและกันทั้งชุมชน

ลักษณะชาวอามิช เป็นคนอ่อนน้อมถ่อมตน ชีวิตจิตวิญญาณแห่งการทำความดี ใช้ภูมิปัญญามากกว่าความรู้ทางเทคนิค มีความเป็นอยู่เรียบง่าย ชยัน อดทน ไม่แข่งขัน ไม่ต่อต้าน แสวงหาการแก้ไขความขัดแย้งอย่างสันติ

¹⁸ พอศุภสมณะโพธิรักษ์ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๔ พุทธสถานปฐมอโคก

¹⁹ ไนน์ลด์ บี. เครยบิล ปริศนาของวัฒนธรรมอามิช ๒๕๓๒

หลังจากอายุ ๑๖ ปี อนุญาตให้แสวงหาอิสรภาพการผจญภัยโลกภายนอก แล้วให้เลือกที่จะกลับมารับบัพติศมาตอนเป็นผู้ใหญ่ด้วยความสมัครใจ เมื่อยอมรับแล้วก็ต้องแยกตัวจากสังคมสมัยใหม่

คุณธรรม และคุณค่าของชีวิต เป็นคนที่ใช้ชีวิตแบบสมัยเก่า รักสงบ ยอมจำนน ยอมรับในทุกสิ่งที่เกิดด้วยความอ่อนโยนต่อผู้อื่น การเคารพเชื่อฟังผู้มีอำนาจทางศาสนา(อำนาจทางธรรมะ)ในคริสตจักร เป็นคุณธรรมที่สำคัญ คนอามิชยืนยันว่าตนเองมีความสุข และหลักการพึ่งพาตนเองและจับกลุ่มกันไว้ให้แน่นนั้นดีแล้ว

ภาพที่ ๕- วิถีชีวิตชาวชุมชนอามิช วัฒนธรรม การศึกษา อาชีพ การแต่งกาย (เครดิตภาพจาก web. จรินทร์ ทับเนียมบุญ และ สุกัญญา มโนบาล)

การแต่งกาย ชุคอามิชเป็นสัญลักษณ์สมาชิกกลุ่ม มาจากชุดชาวนาในศตวรรษที่ ๑๗ เสื้อผ้าธรรมดา สะท้อนถึงความอ่อนน้อมถ่อมตน หลีกเลี่ยงความโดดเด่นของแต่ละบุคคลด้วยสีเรียบง่าย น้ำเงินเข้ม เขียว ม่วง น้ำตาลและดำเป็นสีเสื้อผ้าที่พบบ่อยที่สุด หญิงสวมชุดสุภาพแขนยาวและกระโปรงเต็มตัว เสื้อคลุมและผ้ากันเปื้อน ไม่ตัดผม แต่มวยไว้ที่ด้านหลังคลุมด้วยหมวกไหมพรมสีขาวเวลาเข้าโบสถ์ สาวโสดและวัยรุ่น อายุต่ำกว่า ๒๐ ปี จะคลุมผมด้วยหมวกสีดำ หญิงอามิชไม่แต่งหน้า และไม่อนุญาตให้ใส่เครื่องประดับ

ชุดผู้ชาย สวมกางเกงขายาวสีเข้ม เสื้อสีเข้ม เสื้อโค้ททรงตรง กางเกงดำ รองเท้าดำ สวมหมวกฟางปีกกว้าง ไม่ไว้หนวด แต่ไว้เคราซึ่งแสดงว่าไม่โสด และเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ใครฝ่าฝืนการแต่งกายจะถูกตำหนิจากผู้นำชุมชน

วินัย สมาชิกที่รับบัพติศมาจะยึดมั่นในกฎของคริสตจักรทางศีลธรรม ใครทำผิดกฎจะถูกคว่ำบาตร

วันศักดิ์สิทธิ์ เฉลิมฉลองวันศักดิ์สิทธิ์เช่นเดียวกับคริสเตียนคนอื่นๆ คริสตมาส และ อีสเตอร์

ครอบครัว เอกลักษณ์ส่วนบุคคลและชีวิตทางจิตวิญญาณ เป็นหัวใจของชาวอามิช ชาวอามิชแต่งงานกับอามิช ห้ามหย่าร้าง เป็นครอบครัวใหญ่ ไม่คุมกำเนิด มีลูกเฉลี่ย ๗ ถึง ๘ คน ผู้ชายทำงานในฟาร์ม ไร่ นา สวน และ นอก

บ้านกับพ่อ ลูกสาว ทำงานในบ้านกับแม่ บทบาทชายหญิงคือสิ่งที่พระเจ้าให้มา หญิงเป็นผู้ได้บังคับบัญชาปกครองแบบปิตาธิปไตย ผู้ใหญ่จะได้รับความเคารพจากครอบครัว จนถึงแก่เฒ่า จะไม่เลือกไปอยู่บ้านพักคนชรา พิธีศพของชาวอามิชมีลักษณะเรียบง่ายฝังในสุสานเช่นเดียวกับคริสตศาสนา แต่อาจแตกต่างกันในแต่ละชุมชน

ภาษา ใช้ ๓ ภาษา ที่บ้านใช้ภาษาเยอรมัน เรียกว่า เพนซิลเวเนีย ดัตช์ เด็กๆจะเรียนภาษาอังกฤษที่โรงเรียน ผู้ใหญ่เรียนภาษาเยอรมันชั้นสูงที่คริสตจักร เรียกคนที่ไม่ใช่อามิชว่า “คน English”

การศึกษา มีระบบการศึกษาส่วนตัว โรงเรียนประมาณ ๑๒๐๐ แห่ง ถูกสร้างและบำรุงรักษาโดยมูลนิธิของโบสถ์ เป็นอาคารเรียนแบบห้องเดียว(One -room schoolhouse) มีนักเรียน ระหว่าง ๒๕ ถึง ๓๕ คน

หลักสูตร เน้นพื้นฐานความสามารถในการอ่าน เขียน สะกด ภูมิศาสตร์ คณิตศาสตร์ และ ศาสนา “Four Rs” of Reading, writing, arithmetic, and religion เรียนหมุนเวียนกันไป กลุ่มละครึ่งวัน (๘.๐๐-๑๕.๐๐)พักเที่ยง ๑ ชั่วโมง เรียนหนัก ไม่มีการบ้าน เชื่อว่าเมื่อโตขึ้นจะนำความรู้จากห้องเรียนไปใช้เพียงแค่ครั้งเดียว จึงกำหนดให้เรียนในโรงเรียนจนถึง ๑๔ ปี (เกรด ๘) หากเกินกว่านี้จะขัดต่อความเชื่อของชาวอามิชที่จะทำให้เกิดการแข่งขันเกิดแรงกดดันทั้งทางร่างกายและอารมณ์จะพาพวกเขาออกจากชุมชนในช่วงวัยรุ่นที่สำคัญของการกำลังก่อตัวของชีวิตที่ต้องฝึกทักษะ เช่นผู้ชายทำงานที่ฟาร์ม ผู้หญิงเรียนงานบ้านกับแม่ และพี่สาวเป็นต้น ในปี ๑๙๗๒ ศาลรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกาประกาศจะไม่มีกฏบังคับให้ชาวอามิชต้องเรียนจบระดับมัธยมปลาย และพบว่าจบการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว ๒๐% ยังทำงานในฟาร์ม นอกนั้น เป็น หมอ ทนายความ ครู ครูจะเป็นสาวโสดที่ ศรัทธาต่อศาสนาและมีความสามารถในการสอน โดยคณะกรรมการครูผู้ปกครองของสถานศึกษา เป็นผู้เลือก

อาชีพในอุดมคติของชาวอามิช คือการเป็น ชาวนา เป็นเกษตรกรที่ยอดเยี่ยม ทำการเกษตรไม่ใช้ปุ๋ย และสารเคมีใดๆ เลี้ยงสัตว์เพื่อรีดนมและผลิตเนื้อ ปลุกข้าวโพดเพื่อเป็นอาหาร เลี้ยงสัตว์ และ ขาย ไม้ในการไถคราดเพื่อลดค่าใช้จ่ายในการทำฟาร์มขนาดเล็ก อันเป็นหัวใจของชาวอามิช กลุ่ม Old order Amish จะปฏิเสธที่จะใช้เครื่องจักร งานในฟาร์มเป็นงานหนัก แต่เชื่อว่าเป็นพรของพระเจ้าที่ทำให้เป็นคนพึ่งตนเองได้ อามิชจิตวิญญาณพอเพียง ผู้หันหลังให้โลก เกษตรดั้งเดิมกลางโลกทุนนิยม²⁰

เศรษฐกิจและอุตสาหกรรม ในบางชุมชนมากกว่า ๘๐% ทำธุรกิจขนาดเล็ก เช่น เฟอร์นิเจอร์ ในร่ม และในสวน เฝิงเล็กๆ ผ้าห่ม และ เครื่องหนัง ชายชาวอามิชก็ทำงานโรงงานเช่นกัน โรงงานอุตสาหกรรมที่มีชื่อเสียงในด้านยุงข้าว มีประเพณีลงแขกช่วยทำโรงนา ในขณะที่หญิงจำนวนหนึ่งทำอาหารเลี้ยงคนงาน ระบบ

²⁰ (technologychaoban.com Zokanation.nationtv.tv.)

เศรษฐกิจใหญ่ๆ เรียนจากวัฒนธรรมสมัยใหม่ มีอุปกรณ์ซ่อมบำรุง มีการใช้ธนาคารเหมือนคนสหรัฐอเมริกาทั่วไป จ่ายภาษีปกติ แต่ไม่รับประกันสังคมเมื่อมีภาวะตกงาน ไม่เลือกบำนาญ หรือเงินสวัสดิการใดๆ เพราะจะทำให้คุณค่าของการพึ่งตนเองลดลง (Self-sufficient) แต่จะรับจากชุมชนหรือ ยืมเงินกันในกลุ่ม ชาวอามิชยังจ่ายเงินเพื่อส่วนรวม ให้มูลนิธิด้วยการเรียนรู้ภาษาถิ่นของชาวสวิสเยอรมัน

อุตสาหกรรมของชาวอามิชที่ PA Dutch Country เปลี่ยนจากการไถหว่านสู่รายได้ จำนวนประชากรที่ไม่ได้ทำอาชีพเกษตรก็สร้างรายได้จากอุตสาหกรรม ๔ ลักษณะ คือ ๑) มีศาลาหรือกระท่อมข้างบ้านข้างฟาร์มขายผลผลิต และ รับงานซ่อม งานฝีมือ ๒) ร้านใหญ่ ประกอบด้วย อุปกรณ์ในฟาร์ม เครื่องตัดหญ้า เฟอร์นิเจอร์ ห้องเก็บของเคลื่อนที่ ๓) การรับสร้างไซโล งานไม้ อุตสาหกรรมสร้างบ้าน ตู้ในห้องครัว เป็นต้น ๔) ร้านค้าปลีก มีขายเครื่องมือในบ้าน อุปกรณ์ซ่อม เสื้อผ้า เฟอร์นิเจอร์ ผ้าห่ม ภาพวาด

สันตนาการ เด็กๆ เล่นเบสบอลในโรงเรียน เล่นๆ รอบฟาร์มก่อนและหลังเลิกเรียน งานที่สร้างความเพลิดเพลินให้ผู้หญิงคือ การร่วมแรงร่วมใจกันทำผ้าห่มจากเศษผ้า (Quilting bees and frolies) ที่ไม่เหมือนกัน แต่กลมกลืน ดูสวยงามเป็นสภาพความสัมพันธ์จากจิตใจที่ลดอัตตาตัวตน ไม่มีหน้าตาในสังคม แม้แต่ตุ๊กตาที่ไม่มีหน้าตา (Faceless) เพราะทุกคนเท่าเทียมกันในสายตาพระเจ้า การเดินทางไปสวนสัตว์ พิพิธภัณฑ์กินข้าวนอกบ้านในวันเกิด การเยี่ยมญาติพี่น้องในต่างถิ่น รวมทั้งญาติที่ป่วย ถือเป็นการพักผ่อน

อาหารที่มีชื่อเสียง คือ PA Dutch Chicken corn soup, sticky bun or funnel cake

ไฟฟ้าและเทคโนโลยี ไม่อนุญาตให้มีไฟฟ้า คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต วิทยุ โทรทัศน์ สเตอริโอ หรือโทรศัพท์ในบ้านเพื่อรักษาเอกลักษณ์ของวิถีชีวิต หลีกเลี่ยงสิ่งอำนวยความสะดวกและเทคโนโลยีที่ทันสมัยตามมาผ่านสายไฟเชื่อว่าเทคโนโลยีเป็นสิ่งชั่วร้ายหากใช้ในสิ่งที่ไม่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เกิดความไม่เสมอภาค และความเหลื่อมล้ำในสังคม มีผลต่อจิตวิญญาณทำให้ใจหายกระด้าง โน้มเอียงไปทางรุนแรง ทำให้ความสัมพันธ์ ความสนใจในสังคมและครอบครัวน้อยลง และห่างจากพระเจ้ามากขึ้นดังคำพูดว่า “หากมีไฟดวงเดียวทุกคนจะมาอยู่รวมกัน หากทุกคนมีไฟก็จะต่างคนต่างอยู่” จึงใช้ตะเกียงเจ้าพายุ แบตเตอรี่ แรงดันแก๊ส และ ไฟฉาย อนุญาตให้ใช้ไฟไม่เกิน ๑๒ โวลต์ สำหรับเครื่องดูดนมไฟฟ้า เครื่องทำน้ำอุ่น และ เครื่องซักผ้าที่ไม่มีเครื่องอบผ้า ซึ่งไม่ทำให้เศรษฐกิจชุมชนเสียหาย แต่ยอมให้ดูทีวีในโรงแรมหรือใช้คอมพิวเตอร์ในที่ทำงานภายนอกได้ ในปี ๑๙๕๐ อนุญาตให้มีโทรศัพท์สาธารณะนอกบ้าน ไว้ใช้กรณีฉุกเฉิน

การขนส่ง จำกัดการเดินทางไม่ให้เดินทางไปทีไกลๆ เพื่อป้องกันความแตกแยก ให้ใช้เฉพาะรถม้า มีไฟกระพริบไฟฟ้ากับรถม้าเพื่อให้ถูกกฎหมาย ไม่อนุญาตให้ใช้รถยนต์ เครื่องบิน ยอมให้ใช้รถบริการจากเพื่อนบ้านได้ถ้าจำเป็น หรือใช้รถรับจ้างที่ลูกจ้างไม่ใช่คนอามิช เวลาไปโรงเรียนหรือโบสถ์ไปด้วยรถจักรยาน

ไม่มีการถ่ายภาพ หรือมีรูปภาพในบ้าน ห้ามปั้นเทวรูปหรือจำลองภาพเหมือนมนุษย์ เพราะต้องการให้จักรกรกระทำ คุณความดีขณะมีชีวิตอยู่ แทนการจดจำรูปร่างหน้าตาหรือภาพลักษณ์ภายนอก ถ้าใครทำถือว่าเป็นการละเมิดพระคัมภีร์ไบเบิล (Exodus 20:4)

สุขภาพ ชาวอามีชมีการดูแลสุขภาพหลายรูปแบบ ยังมีนัดกับแพทย์และทันตแพทย์ ตัดแว่นสายตา เด็กๆจะฉีดวัคซีน แต่ผู้ใหญ่ไม่นิยมฉีดวัคซีน

การเมือง ปฏิเสธการเกณฑ์ทหาร รักสงบ สันติ ไปเลือกตั้งแต่ไม่ติดขัดในบุคคลหรืออำนาจการปกครอง ตารางที่ ๒ สรุปชุมชนอโคกและอามีชทวนกระแสสังคมกระแสหลักของโลก

อโคก(Asoke)และ อามีช(Amish) ชุมชนทวนกระแส VS ชุมชนกระแสหลักของโลก	
อโคก และ อามีช	ชุมชนกระแสหลักของโลก
ศาสนา : ยึดการปฏิบัติตามคำสั่งสอนที่ถูกต้อง เคารพเชื่อฟังผู้ปฏิบัติปฏิบัติชอบมีหัวใจดีมีจิตดี เป็นทั้งจิตดีของศาสนา ตัดพิธีกรรมอื่นที่ไม่มีในพระไตรปิฎกหรือในพระคัมภีร์ไบเบิลออกไป การศึกษาทั้งตน : เรียนรู้ชีวิตและสังคม ศิลปะ เป็นงาน ชาวนา วิชา จอมามีอาชีพ ไม่แข่งขันเอาเปรียบ ใน ลาภ ยศ สรรเสริญ สุข ใช้ปัญญาแก้ปัญหา เพราะศึกษาถึงระดับจิตวิญญาณ ด้บุรณามเป็นนพพาน ไม่ให้กลืนกลืนใหม่ในจิตวิญญาณ สุขภาพทั้งตน : ดูแลตนเอง ครอบครัว และชุมชนได้ด้วยวิธี เรียบง่าย ประโยชน์สูง ประหยัดสุด บูรณการกับศาสตร์สมัยใหม่ ไม่เป็นภาระแก่สังคม และประเทศชาติ เศรษฐกิจพอเพียง เศรษฐศาสตร์บุญนิยม อนุรักษ์ชุมชนและครอบครัวขนาดเล็ก ไม่เน้นกำไรมาก ขยัน อดทน เดิมใจ พอใจ ใจพอ สุขใจ มีน้อย มีโดยเสียสละ แต่ไม่ผิดใจ มีกินมีใช้ไม่สะสมเกินความจำเป็นของชีวิต แรงงานมีการลงแขก หรือทวงงานฟรี เทคโนโลยีใช้เท่าที่จำเป็น ธุรกิจ อุตสาหกรรมที่จำเป็นขนาดเล็ก ยั่งยืน มั่นคง เน้นกิจกรรมไร้สารพิษ ผลิตอาหารให้ชาวโลก การเมือง : ไม่เล่นการเมือง แต่สนับสนุนคนดีมีคุณธรรมบริหารประเทศให้เป็นประชาธิปไตยที่มีธรรมาธิปไตย อธิปไตยที่ยิ่งใหญ่ คือ สงบและหมดซึ่งความโลภ โกรธ หลง หมอชิตตาไม่เห็นแก่ตัว ไม่โลกอยากได้เกินความเป็นธรรม หรือไร้ศีลธรรม ประชาธิปไตยที่สมบูรณ์แท้จริงต้องมีสถาบันเป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชน และนักการเมือง เสียสละ เกื้อกูล เพื่อความสุขของคนหมู่มาก และอนุเคราะห์ต่อชาวโลก	ศาสนา ยึด ตามพระไตรปิฎกและพระคัมภีร์ แต่รวมพิธีกรรมอื่นๆ เข้าไปจำนวนมากจนเป็นศาสนาพหุเทวนิยม การศึกษาทั้งตน : มุ่งเน้นความเป็นเลิศของบุคคล และความรู้ทางโลกๆ ภายนอกมากกว่า เรียนรู้กลไกในตน เกิดการกดดัน แข่งขัน ชิงดี ชิงเด่น ในลาภ ยศ สรรเสริญ สุขโลกๆ เรียนรู้มากแต่ขาดปัญญาแก้ปัญหา เครียด เบียดเบียนตนและคนอื่น เกิดปัญหาอื่นๆตามมา เพราะไม่ลดกิเลส แก้ปัญหาประเทศไม่ได้ สุขภาพ ต้องพึ่งวัตถุและขึ้นอยู่กับบุคลากรสุขภาพ ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ค่าใช้จ่ายสูง เกินความจำเป็น ใช้หลักประกันทุนนิยมภายนอก เป็นการระดมทุน เศรษฐกิจทุนนิยม มุ่งเน้นธุรกิจขนาดใหญ่ อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ เอาเปรียบธุรกิจขนาดย่อม ใช้เทคโนโลยีระดับสูง ค่าใช้จ่ายการลงทุนสูงและหวังกำไรสูงจนไร้ศีลธรรม สร้างอำนาจซื้อ เป็นลัทธิทุนนิยม หลอกและสนับสนุนให้ทุกคนรวย ด้วยการรวมหุ้นลงทุน ในวิธีต่างๆ ชีวิตฟุ้งเฟ้อ มีเงินจนเหลือกินเหลือใช้ ทำลายวัฒนธรรม และทรัพยากรของประเทศ ของโลกที่ควรแบ่งปันอย่างเป็นธรรม การเมืองเป็นเรื่องของอำนาจ แยกตัวจากศาสนาทำให้ขาดคุณธรรม และศีลธรรมที่ดำรง ใช้กฎหมายไม่เป็นธรรม มีความเหลื่อมล้ำในสังคม เรียกร้องให้ได้มาซึ่งสิทธิ แต่ไม่ทำหน้าที่ เห็นแก่ตัวและเฉพาะกลุ่ม ใช้ความรุนแรงแทนการแสวงหาความสงบด้วยวิธีต่างๆ

บทสรุปว่าด้วยอโคกและ อามีช วิธีชีวิตทวนกระแส แก้ววิกฤติโควิด-19 ชาวอโคก “คนไม่ทุกข์” ก่อตั้งโดยพ่อครูสมณะโพธิรักษ์ สอนมานานกว่า ๕๐ ปี ชาวอามีชเป็นชื่อที่ตั้งตามบาทหลวง Jacob Amman ตั้งรกรากที่สหรัฐอเมริกา นานกว่า ๓๐๐ ปี ต่างเป็นชนกลุ่มน้อยแต่พึ่งตนและช่วยคนให้พ้นทุกข์ ปลอดภัย มีเอกลักษณ์ ยึดมั่นและศรัทธาในหลักศาสนาที่ตนปฏิบัติ ด้วยปัญญา เห็นแก่ประโยชน์ชุมชนหมู่กลุ่มเป็นหลัก อ่อนน้อมถ่อมตน ใจพอ มักน้อย สันโดษ ลดตัวตน สงบ สะอาด ประหยัด มีศีล มีวินัยทั้งก่อน ขณะที่มีการระบาดโควิด-19 และอนาคตดังนี้ ๑) มีนักผลิตคือ ผู้ลงมือทำกิจกรรมไร้สารพิษ ผลิตอาหาร ข้าว ยา ผักผลไม้ ทำปุ๋ยสะอาด การศึกษาบุญนิยม สุขภาพพึ่งตน มีเศรษฐกิจและเศรษฐศาสตร์บุญนิยม ๒) มีนักบริการคือผู้ช่วยทำในการจำหน่ายและแบ่งปันผลิตภัณฑ์ ๓) มีนักบริหารคือครูผู้ฝึกให้มีอาชีพ และ ๔) มีนัก บวชผู้ให้ธรรมะที่ถูกต้องและเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณ หากชุมชนกระแสหลักได้ศึกษาเปรียบเทียบและปรับ

โครงสร้างกระแสนิยมที่กำลังล่มสลายในแต่ละด้านจากภัยโควิด-19 มาเป็นบุญนิยม สร้างภูมิคุ้มกันให้ชีวิตตน ชุมชน สังคมให้มี การศึกษา เศรษฐกิจ และการเมืองที่พัฒนาพร้อมคุณธรรมใช้ปัญญาแก้ปัญหา จะเกิดความมั่นคงเป็นประโยชน์สุขของมวลมนุษยชาติอย่างยั่งยืนดังปรากฏในชุมชนของชาวอามิชและชาวอโศก

บรรณานุกรม

- ทีม สมอ. อโศกที่เห็นและเป็นอยู่ 2546. กรุงเทพมหานคร : บริษัทฟ้าอภัย จำกัด, ๒๕๔๗.
- ธรรมทัศน์สมาคม. ธรรมพุทธสุดลึก. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร : อู่การพิมพ์, ๒๕๕๘.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). พจนานุกรมพุทธศาสน์: ฉบับประมวลศัพท์. พิมพ์ครั้งที่ ๗.พ.ศ. ๒๕๓๕., พิมพ์ครั้งที่ ๑๒. กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖.
- สมณะโพธิรักษ์. เป็ดยุกบุญนิยม เล่ม ๑. กรุงเทพมหานคร : บริษัทฟ้าอภัย, ๒๕๖๓.
- ไสว บุญมา. มองศาสนาจากเรื่องราวชาวอามิส บ้านเขาเมืองเรา กรุงเทพฯธุรกิจ มูลนิธินักอ่าน
บ้านนา www.bannaredder.com
- สรวุฒิ เอ็งสวัสดิ์ (นิวกลม) พื้นที่ชีวิต สารคดี Thai PBS2017
- Braght, Thieleman J. van. *The Bloody Theatre or Martyrs' Mirror of the Defenseless Christians Who Baptized Only upon Confession of Faith and Who Suffered and Died for the Testimony of Jesus Their Saviour . . . to the Year A.D. 1660*. Scottdale, PA: Herald Press, 1951.
- Marja-Leena Heikkila-Horn. **Buddhism with open eyes Belief and Practice Santi Asoke**, Bangkok: Pah Apai co.,Ltd, 1997. p.66-68.
- Nolt, Steven M. *A History of the Amish*. Intercourse, Pa: Good Books, 1992.
Partially based on The Amish In Northern Indiana, by Samuel L. Yoder
Last updated 2009-06-23
- Sunai Setboonsarng. *The New Paradigm of Development and Poverty Reduction based on the Sufficiency Economy Philosophy*. Bangkok: Pah Apai co.,Ltd, 1997.
- การอ้างอิง: Coldwatercountry.com, Amishamerica.com, Buggymuseum.com, Simplelifetours.com, Amishexperience.com, Visitindiana.com, ACMtours.com, Adamscountrytravel.com, Amishacres.com, ellicottvilletimes.com, allmostamish.typepad.com, Bluffscape com, onlyinyourstate.com, ohiosamishcountry.com, Downacountryroad.com, Amishheartlandtours.com, travelwisconsin.com, yodersamishhome.com, Discoverlancaster.com, Amishcountry.org, Visitmoishcountry.com, Ohio.org, strasburgpa.com, historicsmithtoninn.com, www. Amishamerica.com>history. Catsandquilts.com (The Amish Quilt), www.mapministry.org>about>who-are-the-amish. Tha.thefunkoume.com.